Kertész Ákos

A hamis zsidó önkép

Baloldali antiszemitizmus

Amikor ezt írtam, éppen tizenhárom éve volt a Nagy Figyelmeztetés, a New York-i WTC tornyok elleni terrorista merénylet, ami több, mint háromezer ártatlan ember életét követelte.

De a figyelmeztetésnek nem volt igazi foganatja; azóta Amerika (és Európa) folyamatosan felejt, a sebek begyógyultak, letelt a gyász. Tizenhárom évi permanens önáltatás elég volt ahhoz, hogy a nyugati civilizáció lassan megnyugodjon, megbékéljen, elaludjon. Hát, ha van is baj, ugye, azért a baj nem akkorra, hogy bekapcsoljuk a szirénákat, vagy a kaszinókban lehúzzuk a rolót.

Egy jó barátom azt szokta mondani, hogy MINDEN amerikai televíziónak MINDEN NAP A WTC tornyok elleni támadás képeivel kellene kezdenie reggel és zárnia este a műsorát, azzal a fölirattal. hogy REMEMBER! Minimum… Én tartok tőle, hogy az akció kontraproduktív lenne. Az emberek nem szeretnek emlékezni.

Legalább egy százada, hogy a nyugati politikusok nem ismernek fontossági sorrendet, nem veszik észre, mire kell odafigyelni; akkor kapcsolnak, amikor már csak sokmillió áldozat vérével lehet helyretolni a kizökkent időt. Későn figyeltek föl a bolsevista Szovjet-Oroszországgal szövetkező Harmadik Birodalomra, a Ribbentrop paktumra, nem figyeltek se Japánra, se a Blitz Krieg-re, se Pearl Harbour-ra… később a szovjet hidrogénbombára, Maóra, Koreára, Kubára, Iránra… nem sorolom tovább; ugyanilyen késve fogják fölismerni azt a veszedelmet, amely az iszlám szélsőségesek részéről fenyegeti az egész civilizációt.

2001. szeptember 11-e után még ki sem hűlt az áldoztok holtteste, nem csak, hogy el sem temették őket, de sokat közülük még nem is azonosítottak, máris megszólalt a zsidó öngyűlölők és az extrém liberális idióták (the useful idiots) kórusa, elnyomva a gyász és a részvét hangjait. Úgy kell Amerikának, úgy kell nekünk, minek támogatjuk Izraelt! Edward W. Said, Noam Chomsky, Susan Sontag – hogy csak a legismertebbeket említsem – azonnal rázendítettek erre a nótára, ami Magyarországon is rögvest visszhangra talált. Csak kapásból: Artner Annamária, Tamás Gáspár Miklós, Szalai Erzsébet, Galló Béla ragadták föl nyomban a stafétabotot, később más, például Eörsi István is csatlakozott hozzájuk.

Mintha az egész euro-amerikai civilizált világra életveszélyes iszlám terrorizmusért, a minden „hitetlent” moszlimmá téríteni, és aki nem tér meg, azt legyilkolni akaró dzsihádért egyedül Izrael volna a felelős. Mintha a tömeggyilkos terrorista merénylet, mely röhögve játszotta ki az USA teljes titkosszolgálatát és védelmi rendszerét, nem az iszlám szélsőségben rejlő globális veszedelemre figyelmeztetett volna. Mintha nem arra hívta volna föl a figyelmet, hogy ha a terrorizmus, mint hadviselési módszer, elszabadul, állandó rettegésben fogja tartani az egész civilizált világot. Nem csak egy nemzetközi kongresszust, tudományos vagy politikai konferenciát, egy nagyobb sporteseményt nem lehet majd megtartani, de lassan a mozit, színházat, a hangversenytermet, sőt a bevásárló központokat is rettegve kerülik majd a polgárok. Lebénulhat a tömegközlekedés; nem csak a légiforgalom, de még a metró is.

Ez konkrétan mit jelent? Azt, hogy az egész ún. euro-amerikai, nyugati civilizáció kapcsolatok híján megszűnik közösségként létezni, elszigetelten rettegő ember-csoportocskák laza hálózatává válhat.

Izrael miatt? Nem kell szédületes intellektuális képesség, elég a józan paraszti ész annak a fölismeréséhez, hogy az iszlám elsődlegesen Amerikát gyűlöli, mint a Nyugat legerősebb, vezető hatalmát. Izraelt csak másodlagosan, mert a plurális, demokratikus zsidó állam a szélsőséges iszlám szemében Amerika „előretolt bástyája”, katonai és kulturális bázisa a Közel-Keleten, vagyis az iszlám világ szívében.

Én nem csodálkoztam. Számomra fájdalmasan ismerős jelenség volt ez a HINAUS MIT UNS szindróma, hogy úgy mondjam: személyesen megélt történelem. Még a Horthy időkből hallom vissza a családilag ismerős szöveget, a pesti zsidók, apám és barátai hangján. Akik a zsidókat, vagyis önmagukat okolták az antiszemitizmusért. (A viktimológia is leírja ezt a jelenséget, amikor a mégoly ártatlan áldozat is gyanakodni kezd: lehetetlen, hogy ne legyen valami bűnöm, amiért a gyilkos rám feni a fogát.) Valami oka csak kell legyen annak, hogy minket annyian és annyira utálnak. Mert rosszmodorúak vagyunk, éneklős, dobutcai hangsúllyal beszélünk, és nyüzsgünk és nyomulunk, és túl okosak és túl tehetségesek vagyunk, és – *überhaupt* – állítsuk már le magunkat. Pedig akkor még nem létezett Izrael, nem ismertük a fegyvert fogni, és önmagát megvédeni képes zsidót, a rossz zsidót, aki zavarja az elfogadott zsidó archetípust, a vágóhídra ellenállás nélkül terelhető áldozat-zsidó képét, akit megsajnálva a zsidógyűlő Európa (és Amerika) megszabadulhat a bűntudattól.

*

Én is ünnepelhettem egy kis személyes évfordulót szeptember elején: akkor volt hetvenkét éve, hogy megtudtam: zsidó vagyok. Hogy függ ez össze az előző évfordulóval? Úgy, hogy mikor apám megmondta, az volt az első gondolatom, akkor most hogyan védem meg a zsidó barátaimat. Mert addig, ki tudja miért, mindig megvédtem őket azon az alapon, hogy senkit sem szabad utálni azért, amiről *nem tehet*. De közben nem is álmodtam, hogy magam is zsidó vagyok, mert otthon letagadták előttem, de tízéves koromban nem vettek föl csak egy állami gimnázium zsidó, vagyis megkülönböztető osztályába. Így hát apámnak elém kellett állnia, meg kellett mondania az igazat. Nem rendültem meg, csak arra gondoltam elkeseredve, most azt fogják mondani, hogy ez is zsidó, hazabeszél.

Egy zsidó nem védekezhet? Csak, aki nem-zsidó, csak olyan állhat ki a zsidók mellett? Ez az agyrém már akkor, 1942-ben benne volt a levegőben.

Miért?!

A jó zsidó: áldozat. Sajnálni lehet. Meg is lehet védeni, természetesen annak, aki maga nem zsidó. De ha egy zsidó próbálja megvédeni magát, az botrány. Az a rossz zsidó! Én honnan tudtam? Tízévesen. Pedig akkor még nem volt Izrael, csak egy kis csoport, a cionisták álmodtak róla, a többség el sem bírta képzelni.

Apám nagy kísérlete, hogy megszabaduljon a zsidóságától és főleg, hogy *az üldözöttség átkától a családját is megszabadítsa*, a katolizálás, az erőltetettasszimiláció meg a többi ott bukott el, mikor a tízéves fiának (nekem) be kellett vallania, hogy hazudott: mi bizony nem rendes keresztény emberek vagyunk, hanem megbélyegzett zsidók. És ezt bizonyította, ami két év múlva, a német megszállás után bekövetkezett: a hóhérok nem kérdezték, kikeresztelkedtünk-e vagy sem. Nem kérdeztek azok semmit!

Tizenkét évesen a mai eszemmel fölfoghatatlanul koravén voltam. És elszánt lázadó. Apámat Borba vitték, és én magamra maradva, a többi magyar zsidóval ellentétben úgy döntöttem, hogy én nem tartom be a rendeleteket, utasításokat, én nem az alattvalói engedelmességtől fogom remélni, hogy megúszhatom. Én letépem a sárga csillagot, és tagadok, és hazudok, és nem megyek be semmiféle „védett" házba, se gettóba. Ezzel végső soron a magam módján fegyvert fogtam. (Akár ma Izrael.) Vállaltam a rizikót: ha elkapnak, ott helyben fölkoncolnak. Mert tudtam, hogy akiről kiderül, hogy zsidó, az halálra van ítélve. Idő kérdése, mikor kerül rá a sor.

Minden más hazugság!

Apám megszökött a hazafelé tartó erőltetett menetből és a partizánok közé állt. Negyvenöt februárjában már Pesten volt, de nyolc év múlva elvitte a rák. Miért lesz valaki rákos beteg 48 éves korában, miért hal bele ötvenévesen? Nem bírok szabadulni attól a gondolattól, hogy a betegsége nem volt véletlen. Önmagával nem bírt egyenesbe kerülni. A katolizálása, az erőltetett asszimiláció, ami nem vitt sehová, az identitászavar, amiben élt, fölőrölte.

Én se a katolicizmusában, sem az elszánt asszimilációs törekvésében nem követtem őt; a felszabadulás után hamarosan összerúgtam a port az istennel. Azt éreztem, aki hagyta, hogy mindez megtörténjen, az vagy gonosz, vagy nem mindenható. De azáltal, hogy tízéves koromban tudtam csak meg, hogy zsidó vagyok, egy olyan világban, ahol körülöttem tombolt már a zsidógyűlölet, örököltem a családi identitászavart.

Az igaz, hogy a zsidóságom úgy kellett, mint a hátamra a púp, csak éppen: elegem lett a sunyításból, a hazudozásból. A holokauszt során rám vadászó gyilkosok megtanítottak rá: az, hogy „zsidó", nem csak vallás; a zsidóságból nem lehet kiiratkozni. Ha egyszer minden ősöm zsidó, akkor úgyis zsidó vagyok, jobb, ha tudomásul veszem. És ha már tudomásul vettem, jobb, ha kihúzom magam.

Eleinte csak a dac motivált. Később a büszkeség is: büszke voltam arra a tengernyi értékre, melyet a zsidóság adott a világnak. Aztán meg a szégyen. De nem kronologikus sorrendben, sokkal inkább *egyszerre*. Nem volt könnyű az elmémben rendet teremteni, és a környezet, ami körülvett a háború után, nem segített.

A háború után az új demokrácia ambivalensen viszonyult a zsidósághoz. Egyrészt úgy kezeltek, hogy mint a nácizmus üldözöttei, mi vagyunk azok, akik biztosan nem sározódtunk be a náci-nyilas eszmektől, mi vagyunk az új demokrácia valódi letéteményesei, *az igazán megbízható* hívei. Tehát az ebből adódó kiváltságok nekünk, logikusan, úgy járnak, mint valami kárpótlás.

Apám viszont a leghatározottabban azt tartotta, hogy semmiféle kiváltság nem jár nekünk azért, amiért üldözöttek lévén, nem sározódtunk be a náci-nyilas eszmektől. Sőt: aki csak azért nem lett náci, mert zsidó, és nem azért, mert erkölcsös, tisztességes ember, mert humanista, mert a Bibliával, a Tízparancsolattal nem fér össze a gyűlölet, nem férnek össze a náci eszmék, nem fér össze a gyilkosság, az nem érdemel jobbat, mint a többi náci. És ezzel magam is egyetértettem.

Bár a szovjet tankok itt voltak, három évig hagyták, hogy demokráciát játsszunk, és mi boldogan feledkeztünk bele ebbe a játékba a háború rémségei után.

1948, a fordulat éve kijózanított. Tudomásul kellett vennem, hogy a szovjet bolsevizmus ugyanolyan totális diktatúra, mint a nácizmus volt. De a hitemet egy igazságos, kizsákmányolás nélküli társadalom lehetőségében se a megszálló Szovjethatalom, se a Rákosi-féle gyilkos diktatúra nem bírta elvenni. Úgy maradtam szocialista, hogy nem kollaboráltam a Rendszerrel, a Pártállammal –, nem volt nehéz. Láttam, hogy a Szovjetunió retrográd önkényuralom, semmi köze a szocializmushoz, és ebben apám bölcsessége is megerősített. „Ne dőlj be nekik, kisfiam, mondta, ez az évszázados nagy orosz imperializmus vörös mázzal leöntve".

Viszont a bolsevisták sunyi módon, *ahremből* újraélesztették az antiszemitizmust. Azt sugallták, hogy a zsidó „nem-népi" elem, hogy a zsidó, az polgár meg burzsuj és kizsákmányoló, a zsidó az bankár, a zsidó az kapitalista. Ez a suttogó propaganda ravasz és aljas volt, mert a „vasalt nadrágost", vagyis az értelmiségit is a burzsujjal azonosította– az orvostól a művészig! Mert csak az „dolgozik", aki kétkezi, fizikai munkát végez.

(Hogy a diaszpórában élő, kirekesztett zsidók nem lehettek gyári munkások, a melósok kiutálták volna őket maguk közül, és föld híján nem lehettek parasztok sem, hogy történelmi kényszer hatására lett a zsidók többsége önálló kisegzisztencia vagy értelmiségi, erről nem beszéltek.)

És hogyan fordították le mindezt az utca nyelvére? Úgy, hogy *a zsidó nem szeret dolgozni!* Nem „fajilag", hanem „társadalmilag" *más, mint a magyar*.

Rákosiék az egész antifasiszta munkásmozgalmat – mindenkit, aki nem volt hithű moszkovita – megpróbálták likvidálni („a Felszabadítással velünk kezdődik a világ!"), így azt a zsidó kétkezi dolgozó, iparos réteget is, akik a szervezett gyári munkásokkal együtt a baloldal gerincét alkották az antifasiszta Népfront-koalíció idején, a háború alatt, eretnekként kezelték, és jó, ha életben hagyták.

Ami saját magukat illeti, a bolsevistavezetők, Rákosi és a többi szovjet helytartó (Gerő, Farkas, Révai stb.) és az olyan ifjúkommunisták, akik nemrég még cionisták voltak, egyszerűen nem vették tudomásul, hogy ők is zsidók. Nem letagadták: kitörölték a tudatukból! Így kerülték el a kognitív disszonanciát. Az internacionalista forradalmárnak – mondták magukról – nincs etnikuma.

Eleinte bedőltem nekik. Szégyellni kezdtem a zsidóságomat, azt, hogy a nép elnyomói, kizsákmányolói, a munkásosztály kizsigerelői közé tartozom. Szégyellni kezdtem az apámat, a gettóban meggyilkolt

nagyapámat, mert nem munkás, hanem cukrász kisiparos. Mert alkalmazottat tart, tehát kizsákmányol (három embert). Amikor 1950-ben emiatt nem vettek föl az egyetemre, és melózni kezdtem az Ikaruszban, büszke voltam, hogy fizikai dolgozó, kétkezi munkás vagyok. *(Na ugye, hogy a zsidó tud is, szeret is dolgozni – én vagyok az élő példa!)* Hogy a dolog bonyolultabb legyen, nem csak a zsidó burzsujt, de a „rendszer" zsidó vezetőit (Rákosiékat), a zsidó pártfunkcionáriusokat is utáltam, hisz ők is a dolgozó nép elnyomói és kizsákmányolói voltak. Ráadásul szégyellni kezdtem még a zsidó arcvonásaimat is. Amolyan igazi, „echte" magyar melóssá akartam válni. Úgy akartam kinézni, mint a többi melós. Nemcsak a kezüket figyeltem, hogyan fogják a szerszámot, de még a járásukat is utánozni próbáltam. Úgy akartam hasonulni a munkásosztályhoz, mint Woody Allan mindenkori környezetéhez a Zelig című filmjében.

Akkor még nem láttam világosan, hogy ez tipikus zsidó betegség.

És azt sem, hogy az a fertőzet, ami behálózott, nem más, mint a „***baloldali antiszemitizmus***". Ami ugyan nem követel Endlösungot, népirtást, gázkamrát, mégis a maga kétszínű módján veszélyesebb, mint a jobboldali, mert nehezebb védekezni ellene, és végső soron lovat ad a gyilkos, jobboldali, rasszista antiszemitizmus alá.

Ezek után magától értetődik, hogy eleinte bedőltem a ***bolsevista anticionizmus***nak is, ami a baloldali antiszemitizmussal egy tőről fakad.

(folytatjuk)

Megjelent: Amerikai Népszava, 2014/10.